

Spis treści

Wykaz skrótów.....	10
--------------------	----

Wstęp.....	13
------------	----

Rozdział I

Władza wykonawcza – charakter prawny i sposoby definiowania	19
---	----

1. Wprowadzenie do terminologii użytej w książce.....	19
2. Metodologia badań władzy wykonawczej w Unii Europejskiej	25
3. Pojęcie i modele organizacyjne władzy rządów.....	29
4. Relacje władzy wykonawczej i ustawodawczej – systemy rządów	33
4.1. System monokratyczny (prezydencki)	34
4.2. System dualistyczny (parlamentarno-gabinetowy).....	35
4.3. System gabinetowy	37
4.4. System kanclerski.....	39
4.5. System resortowy	40
4.6. System prezydencki	40
4.7. System komitetowy.....	41
5. System rządów w Unii Europejskiej.....	43
6. Unijny system rządów biurokracji.....	47
7. Legitymizacja władzy	50
7.1. Uwagi wprowadzające.....	50
7.2. Pojęcie legitymizacji władztwa	51
7.3. Efektywność władzy a legitymizacja demokratyczna	55

Rozdział II

Przyznanie i realizacja kompetencji władzy wykonawczej w Unii Europejskiej	59
--	----

1. Krajowa władza wykonawcza w procesach integracyjnych	59
1.1. Zasada podziału władzy	61
1.2. Autonomia instytucjonalna państw członkowskich.....	65
1.3. Ograniczenia kompetencji krajowej władzy wykonawczej przez procesy integracyjne.....	67

2. Zasady podziału i realizacji kompetencji wykonawczych między Unią Europejską a państwami członkowskimi	73
2.1. Zasada kompetencji przyznanych	74
2.2. Zasada pomocniczości	77
2.3. Zasada lojalnej współpracy	80
3. Podział kompetencji jako forma ograniczenia władzy wykonawczej.....	82
3.1. Podział kompetencji w systemie Unii Europejskiej	84
3.2. Granice kompetencji Unii Europejskiej	85
4. Europejska przestrzeń administracyjna.....	89
4.1. Krajowa administracja publiczna w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej.....	95
4.1.1. Podstawy współpracy w prawie traktatowym.....	97
4.1.2. Koordynacja polityki integracyjnej w państwach członkowskich.....	98
4.2. Koncepcja sieci administracyjnych.....	100
4.2.1. Sieci administracyjne w Unii Europejskiej – charakter i funkcje współpracy.....	101
4.2.2. Rola sieci w praktyce unijnej.....	104
5. Program <i>good governance</i> – przejście od „rządu” do „rządzenia”	107
5.1. Dobre rządy w Unii Europejskiej	110
5.2. System wielopoziomowego rządzenia (<i>Multilevel governance</i>).....	114
6. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Unii Europejskiej – <i>casus specificus</i>	117
7. Podsumowanie	119

Rozdział III

Zakres i legitymizacja władzy wykonawczej w Unii Europejskiej	123
1. Władza wykonawcza w traktatowych zasadach wykonywania kompetencji	123
1.1. Zasada proporcjonalności	125
1.2. Zasada legalizmu.....	130
1.3. Zasada równowagi instytucjonalnej	132
2. Funkcja wykonawcza w kompetencjach Unii Europejskiej	137
2.1. Zasada przyznania jako ograniczenie funkcji wykonawczej w Unii Europejskiej.....	138
2.2. Kompetencje wyłączne, dzielone i uzupełniające	139
2.3. Podział kompetencji według kryteriów pozatraktatowych.....	142
3. Uprawnienia władzy wykonawczej w Unii Europejskiej do tworzenia prawa pochodnego	143
3.1. Akty ustawodawcze	146
3.2. Akty nieustawodawcze władzy wykonawczej.....	147

3.2.1. Akty delegowane	148
3.2.2. Akty wykonawcze	150
3.2.3. Akty władzy wykonawczej bez przymiotnika	152
3.3. Instrumenty <i>soft law</i> władzy wykonawczej Unii Europejskiej	153
3.4. Porozumienia międzyinstytucjonalne	156
3.5. Hierarchizacja źródeł prawa władzy wykonawczej	158
4. Koncepcje legitymizacji władzy Unii Europejskiej	162
4.1. Deficyt demokracji i legitymizacji w Unii Europejskiej	169
4.2. Legitymizacja władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej	175
5. Podsumowanie	180

Rozdział IV

Struktura instytucjonalna władzy wykonawczej Unii Europejskiej.

Aspekt organizacyjny	183
1. Uwagi wprowadzające	183
2. Traktatowe podmioty władzy wykonawczej w Unii Europejskiej	184
2.1. Rada Europejska i jej przewodniczący jako polityczna władza wykonawcza w Unii Europejskiej	186
2.2. Uprawnienia wykonawcze Rady	188
2.3. Komisja Europejska	191
2.3.1. Rozwój historyczny uprawnień Komisji Europejskiej	191
2.3.2. Zakres uprawnień wykonawczych Komisji Europejskiej	193
2.4. Wysoki przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa i Europejska Służba Działań Zewnętrznych – nowy filar władzy wykonawczej	198
2.5. Rotacyjna Prezydencja w Radzie	201
3. Agencje – administracyjne podmioty władzy wykonawczej Unii Europejskiej	203
3.1. Pojęcie i klasyfikacja agencji w systemie Unii Europejskiej	205
3.2. Podstawy prawne ustanawiania i funkcjonowania agencji w Unii Europejskiej	209
3.3. Model agencji Unii Europejskiej: decentralizacja zarządzania	211
3.3.1. Granice delegowania uprawnień wykonawczych na agencje w Unii Europejskiej	212
3.3.2. Rozwój agencji jako modelu zdecentralizowanej władzy wykonawczej	214
3.4. Przyczyny odwoływania się do agencji w systemie Unii Europejskiej i w państwach członkowskich	217
4. Podsumowanie	220

Rozdział V

Formy działań władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej.

Aspekt przedmiotowy.....	223
1. Uwagi wprowadzające	223
2. Planowanie porządku legislacyjnego i ustalanie priorytetów	227
3. Opracowywanie wyborów polityki.....	230
3.1. Wdrażanie ustawodawstwa i polityki	230
3.2. Funkcje implementacyjne Komisji Europejskiej – splót funkcji ustawodawczych i wykonawczych	231
4. Dzielenie uprawnień wykonawczych.....	234
4.1. Procedury komitetowe.....	236
4.2. Zasoby i budżet	242
4.3. Praktyka zarządzania dzielonego w Unii Europejskiej – wybrane przykłady.....	244
5. Otwarta metoda koordynacji	247
6. Program poprawy otoczenia legislacyjnego Unii Europejskiej	255
6.1. Program poprawy jakości prawa w Unii Europejskiej.....	257
6.2. Struktury powołane w Unii Europejskiej w celu poprawy jakości prawa	258
7. Zawieranie umów międzynarodowych – <i>casus specificus</i>	260
8. Podsumowanie	262

Rozdział VI

Odpowiedzialność władzy wykonawczej w Unii Europejskiej	265
1. Uwagi wprowadzające	265
2. Odpowiedzialność polityczna władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej	267
2.1. Funkcja kontrolna Parlamentu Europejskiego	269
2.1.1. Kontrola polityczna Parlamentu Europejskiego wobec Komisji Europejskiej.....	270
2.1.2. Obowiązki sprawozdawcze Komisji Europejskiej	273
2.1.3. Kontrola procedur komitetowych.....	274
2.1.4. Komisje śledcze Parlamentu Europejskiego.....	275
2.1.5. Komisja petycji Parlamentu Europejskiego	277
2.2. Kontrola parlamentów narodowych wobec władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej.....	279
2.2.1. Kontrola poszanowania zasady pomocniczości	283
2.2.2. Współpraca parlamentarna w sprawach kontroli władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej	286

3. Rozliczalność władzy wykonawczej	288
3.1. Rozliczalność władzy wykonawczej przez Trybunał Obrachunkowy	290
3.2. Proces rozliczalności Komisji Europejskiej – wykonanie budżetu Unii Europejskiej.....	293
4. Mechanizmy kontroli wobec zintegrowanych organów wykonawczych	297
4.1. Kontrola w warunkach sieci i wielopoziomowego rządzenia.....	299
4.2. Kontrola w ramach delegacji uprawnień regulacyjnych i wykonawczych.....	302
5. Zasada dobrej administracji jako funkcja kontroli administracji publicznej w Unii Europejskiej	306
5.1. Transparentność władzy wykonawczej w Unii Europejskiej.....	307
5.2. Odpowiedzialność przez zasady dobrej administracji w Unii Europejskiej	311
6. Kontrola przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.....	313
7. Odpowiedzialność prawna władzy wykonawczej w systemie Unii Europejskiej	316
8. Podsumowanie	320
Zakończenie	325
Bibliografia.....	333
Summary.....	355